

DE BA ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 25 Mei 1900.

Doel II: 1a, Slaagt de bazum!

Hagg. I: 4, Is het voor u liever wel de tijd/ dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtwij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dhr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intzenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

WORMERVEER. De kerkraad der Geref. kerk te Wormerveer verzocht beëdigd, voortaan alle stukken brieven enz. den kerkraad betreffende, te zenden aan den Scriba: Jn. LEGUIT JR., Noordeinde 724 te Arnhem.

HERWIJNEN. 15 Mei 1900. Door de Geref. kerk alhier is eene roeping uitgebracht op den Welc. heer C. Lindeboom, predikant te Sprang. Dat de Heere deze vijde poging met zijnen zegen moge bekronen, en wij, op onze roeping: „Kom over en help ons” een verblijdend antwoord mogen ontvangen, is de wensch van kerkraad en gemeente.

Namens den Kerkraad,
M. DE BRUIN Wz., Scriba.

LANGESLAG bij HEINOO. 20 Mei 1900. Heden werd uit het tweetal, den Welc. heer Ds. F. Kramer te Monster en den Eerw. heer R. K. M. Hammelen, Cand. tot de h. bediening te Ennematil, laatste genoemde met bijna algemeene stemmen tot onzen Herder en Leeraar gekozen. Het is de wensch van ons allen, dat deze roeping moge worden bevestigd in de gunst des Heeren, tot zegen onzer gemeente.

Namens den Kerkraad,
H. KOOIJKE, Scriba.

HOLTEN. 21 Mei 1900. Gisteren werd alhier, onder leiding van den Wew. heer Ds. J. Gideonse van Enschedé, met toestemming van onzen geachten Consul Ds. A. Brummelkamp van Deventer, met bijna algemeene stemmen gekozen tot Herder en Leeraar de Welc. heer Ds. W. Fokkens van Stads kanaal. Moge de roeping met den zegen des Heeren worden bevestigd, zoodat wij spoedig verblijd worden door zijne daden, is de bidende wensch van kerkraad en gemeente.

Namens den Kerkraad,
G. J. BREUKINK, Scriba.

STEENWIJK, A. 20 Mei 1900. Tot blijdschap van kerkraad en gemeente maakte heden onze beminde Leeraar Ds. W. Wolfsink aan de gemeente bekend, dat hij na ernstig en biddend beraad voor de roeping van de kerk van Ennen had bedacht. Krone de Heere dit besluit met zijn onmisbaren zegen en geve Hij spoedig de teurgestelde gemeente den man zijns raads.

Namens den Kerkraad,
S. J. KETEL JR., Scriba.

GOUDA. 20 Mei 1900. Tot onze smart maakte onze geliefde Leeraar Ds. G. Wisse aan de gemeente bekend, de roeping naar de kerk te Oortoom te hebben aangenomen.

Namens den Kerkraad,
J. V. OEL, Scriba.

OLDEBOORN. 20 Mei 1900. Na den namiddag-godsdienst is alhier onder de leiding van onzen geachten Consul den Welc. heer Ds. A. van Andel, met meerderheid van stemmen beroepen de Welc. heer Ds. J. Sybrandy van Mildam. Neige de Koning der gemeente het hart van dezen zijnen diens knecht, dat we spoedig uit zijn mond mogen hooren: ik kom tot u, is de wensch van kerkraad en gemeente.

Namens den Kerkraad,
J. E. HAASDIJK, Scriba.

OLDEKERK. 20 Mei 1900. Heden maakte onze geliefde Leeraar Ds. M. Meindertsma aan de gemeente bekend, dat hij een beroep had ontvangen naar de Geref. gemeente te Witmarum. Onze hartelijke wensch en bede is, dat Zew. in ons midden moge blijven werken voor het koninkrijk Gods. Schenke de Heere hem in dezen het noodige licht.

Namens den Kerkraad,
M. STEENSTRA, Scriba.

EMMEN. 21 Mei 1900. L.L. Zondag werd de gemeente alhier zeer teurgesteld, doordien ze van haren beroepen Leeraar Ds. W. Wolfsink te Steenwijk het bericht ontving, dat Zew. voor onze roeping bedacht. Geve de Heere ons in zijn doen te berusten, en wijze Hij ons spoedig den man zijns raads.

Namens den Kerkraad,
H. SIKKEN, Scriba.

IERSEKE. 21 Mei 1900. Met overgrote meerderheid van stemmen is als Herder en Leeraar alhier beroepen de Welc. heer Ds. J. Koppe van Beetgum. Geve de Heere dezen broeder

licht en wijsheid om een Hem welbehagelijke keuze te doen. *Namens den Kerkraad,*
P. M. V. D. KONDE, Scriba.

VEENDAM. 21 Mei 1900. Door den kerkraad der Geref. gemeente is het volgende drietal geformeerd: Ds. H. Bulder te Spijk, Ds. P. ten Hoor te Uithuizermeeden en Ds. R. Smeding te IJsselmonde.

Namens den Kerkraad,
J. PRIJS.

NIEUWOLDA. 21 Mei 1900. De kerkraad der Geref. kerk alhier betuigt mede langs dezen weg zijn hartelijken dank aan den onbekenden geve voor de milde gave, welke in den loop der vorige week onder het postuuk „Wischoten” aan Ds. Hoeksma werd gezonden. Soli Deo Gloria!

Ds. H. T. HOEKSEMA.

GRAVENDEEL. 21 Mei 1900. Gisteren werd bij meerderheid van stemmen tot Herder en Leeraar beroepen de Candidaat R. K. M. Hammelen van Ennematil. Geve de Heere, dat wij spoedig van Zew. mogen hooren: „Ik kom tot u”

Namens den Kerkraad,
L. KOOIJKE, Scriba.

CLASSEN.

Classis Dordrecht.

De Classis Dordrecht heeft den 3en Mei praeparator geëxamineerd en beroepbaar verklaard voor de Geref. kerken in Nederland de heeren *A. Brouwer Sr.* te Molenaarsgraaf en *L. van Loon* te Zwijndrecht.

H. G. DE JONGE, Act.

Classis Ennematil.

De Classis Ennematil heeft in hare vergadering van 16 Mei praeparator geëxamineerd, en met alle stemmen beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken, den Eerw. heer *R. K. M. Hammelen*, Theol. Cand. te Ennematil.

Eveneens heeft zij peremitor geëxamineerd, en na gunstig advies van de Prov. Deputaten met alle stemmen tot de bediening des Woords en der sacramenten toegelaten, den Eerw. heer *H. J. Heida*, Theol. Cand. en beroepen predikant te De Leek.

Namens de Classis,
H. SCHOLTEN, praes.

PROVINCIEËN.

AGENDUM

voor den Provincialen Zondagsdag in Overijssel
D. V. te houden te Rouwen, op Woensdag
30 Mei 1900.

Dinsdag 29 Mei. 6½ uur. Bidstond door Ds. J. Gideonse van Enschedé.
Woensdag. 10 uur. Openingswoord door Ds. J. Hessels van Zwolle.

Referaat over de Zending.

1. Zij is uitloeijsel van Gods liefde.
2. Zij beoogt Gods eer en het heil der volken.
3. Is daarom der kerk opgedragen haar met alle hare ten dienste staande middelen te bevorderen.
4. Noopt een iegelijk van ons haar in den gebede voor Gods aangezicht te brengen en voor haar te arbeiden.

In te leiden door Ds. W. Pos, missionair pred. op Soemba.

12—2 uur Pauze.

2 uur. Mededeeling van het arbeidsveld te Soemba door Ds. W. Pos.

4 uur. Sluiting.

N. B. De Geref. kerk van Rouveen, waar de vergadering wordt gehouden, is 45 minuten gaans gelegen van het tramstation Lichtmis, van het spoorstation Dedemsvaart ruim één uur, van Staphorst bijna één uur.

Ds. J. Hessels zal de vergadering leiden.

Deputaten voor den Prov. Zondagsdag,

J. HESSELS.

L. M. A. SCHEPS.

J. J. WESTERBEER VAN EERTEN.

W. J. KOLKERT.

ONTVANGSTEN.

Voor Nieuwkerk (zeeland).

De volgende collecten en giften zijn ingekomen voor onze nieuw te bouwen kerk van de Geref. kerken te:

Rotterdam B f 25, Rotterdam A f 10, Middelburg C f 10, Bruinisse f 29,10, 's-Gravenhage f 10, Wokum f 2, Stads kanaal f 2, Smilde A f 2, Hellevoetsluis f 1, Bunschoten A f 2, Bergen-op-Zoom f 1, Gasselder-Nijveen f 1, Hollandscheveld f 1, Kolijnsplaat f 2, Hazerswoude f 1,50, Garrij f 2,50, Enkhuizen f 3, Stroobos f 1, Delzijl f 2, Ooltgensplaat f 1, Leiden B f 2,50, Lemmer f 1,50, Katwijk-Binnen f 1, Dukkum B f 2, Ureterp f 2, Oppenhuizen f 1, Bierum f 2, Zonnemaire f 2,50, Vlissingen f 1, Hollum (Ameland) f 0,50, Blijum f 0,50, Winsum f 2, Spijk A f 3, Baars f 1,55, Arum f 1, Oudega f 1, Hallum f 2, Katwijk aan Zee f 1,50, Zierikzee f 2, Haren bij Groningen f 2, Reitzum f 1, Dieren f 2, Arnum f 1, Serooskerke (W) f 2.

Noordeloos f 1, Rozenburg f 1, Nijkerk (Veluwe) f 3, Aalten f 2, Numansdorp f 5,67, Loenen f 1, Spijk B f 1, Bellingwolde f 2, Westerlee f 1, Velp B f 2, Wildervank f 2, Schoonhoven A f 2,35, Winterswijk f 1, Nieuw-Pekela f 2, Rottevalle f 1, Dwingelo f 2, O. en N. Wetering f 2, Monnikendam f 1, Leiden C f 2,50, Hugowaard f 2, Fijnaart f 2, Heerjansdam f 1, Veendam f 3, Steendam f 2.

Engwierum f 1, Wesp A f 1,50, Zwijndrecht f 3, Baambrugge f 1, Ee f 2, Wommels 3, Tzummarum f 1, Zaandam A f 2, Maatsensdijk f 1, Uithoorn f 1, Ervinge f 2, Dronrijp f 0,50, Schiedam f 3, Vriezenveen f 1, Uithoorn f 1,50, Klundert f 2, Almerik f 2, Wadinxveen f 2, Bodegraven f 2, Marum f 1, Tholen B f 2, Ferwerd f 2, Maassluis A f 2, Wilsom f 1.

Gaanster f 1, St. Anna-Parochie B f 1, Vlaardingens A f 3, De Krim f 0,60, Oudemirdum f 1, Helmond f 1, Allen aan den Rijn f 2,50, Geesteren f 2, Middelstum f 2,50, Heinkenszand f 2, Andijk f 1, Velzen f 1, Herg f 3, Surhuizen f 1, Vrouwenpolder f 1, Vanswold f 2, Andel f 1, Bolnes f 2, Geersdijk f 1,45.

De kerken die ons hare gave zonden, onzen hartelijken dank Moge de Heere onze pogingen tot bouwen verder zegenen. De zusterkerken die ons nog niet zonden, vragen wij vriendelijk doch met ernst, om aan onze roepstem gehoor te geven, opdat spoedig de gemeente naar de begeerte des harten in haar behuis samskome.

Namens den Kerkraad,
N. J. GELIJNSE, Scriba.

Nieuwkerk, 16 Mei 1900

Voor de Inw. Zending in den Zuid-Oosthoek van Friesland.

Door br. J. Wouda van den heer J. F. Heemskerk te Sas van Gent f 10,—
Van de Jonged. vereen. „Bid en werk” te Drachten f 1,50
P. A. SMILDE, Penningm.

Heerenveen, 21 Mei 1900.

Kas Art. 13 Dordtsche Berkorde. Provincie Gelderland.

Na 7 Febr. 1900 ontvangen met hartelijke dankzegging de navolgende collecten:
Velp A f 8,81, Aalten B f 19,—, Nede f 8,43, Arnhem A f 31,50, Beekbergen f 4,47, Colenboer f 16,—, Nijmegen f 9,—, Tiel f 8,—, Zalt-Bommel f 8,14, Silvolde-Gendringen f 2,50, Doersburg f 6,47, Zetten f 5,44, Winterswijk f 8,97, Heteren f 3,01, Lochem f 4,50, Vorden f 4,88, Geesteren f 14,—, Varsveld f 10,75, Zuilichem f 1,70, Aalsf 2,24, Herwijnen f 4,35, Vuren f 1,26, Rossum f 2,—, Hoensselaer f 1,—, Geldermalsen f 4,70, Dieren f 14,18, Zutphen f 13,32, Winterswijk f 18,70, Heerde f 4,92, Heerde f 3,87, Epe f 4,65, Renkum f 11,85, Homburg f 3,50, Aalten A f 15,05, Apeldoorn f 41,51.

Tot dus ver collecteerden voor deze Kas in 1900 41 kerken en wel 11 tweemaal en 30 eenmaal, terwijl 20 kerken nog niets hebben gezonden.

Het treurig gevolg hiervan is, dat van de 7 termijnen, die met 1 April l.l. hadden moeten worden betaald, er nog maar één is voldaan.

Dat deze mededeeling moge strekken tot opwekking van spoedigen ijver in deze zaak.

H. W. v. VEELLEN, Quaesitor.

Dieren, 15 Mei 1900.

Prov. Studiefonds N.-Holl.

Ontvangen van de kerken te:
Hoorn f 6,01, Andijk f 10,46
Oppeinde f 5,15, Medemblik f 4,10
Urk f 15,—, Enkhuizen f 20,38
H. THOMAS, h. t. Quaesitor.

Purmerend, 22—5—1900.

Voor de Theologische School

Joure f 13,32, Alblasserdam f 13,16
Lemmer f 15,35, Barendrecht f 14,01
Idkenhuizen f 9,45, Bolnes f 5,81
Lippenhuizen f 2,55, Brussel f 18,62
Terwispe f 1,40, Dordrecht C f 20,—
Donkerbroek f 4,02, Giessen-Nieuwkerk f 3,75
Mildam f 3,—, Giessen-Oudkerk f 2,10
Munnikeburen f 3,54, Heerjansdam f 5,37
Duurswoude f 3,03, Heinoord f 6,84
Echten f 1,50, Molenaarsgraaf en f 4,60
Knijpe f 4,68, Brandwijk f 3,05
Zetten f 6,10, Otterland f 3,15
Borger f 4,45, Puttershoek f 4,41
Een f 2,50, Riddkerk f 5,90
Smilde B f 1,18, Strijen f 9,73
Zuidlaren f 3,76, Westmaas f 26,37
Krabbedijke f 11,50, Zwijndrecht f 6,—
Haren (Gron) f 11,72, Antwerpen f 6,—

Voor de Uithbreiding.

Door Ds. T. Noordewier, Corr. Cl. Meppel, de contrib. uit: Hollandscheveld Corr. Ds. A. v. Dijk: van Ds. A. v. Dijk f 2, Jk. Kikkert f 2, Joh. Steenberg f 2, J. Thalen f 1, W. v. Echten f 0,50, S. Boij f 0,50, J. Guichelaar f 1
Hoozeveer, Corr. Ds. L. Kuiper: Ds. W. A. Dekker f 2,50, L. H. Botter f 2, Diverse giften f 13,50.
Meppel, Corr. Ds. T. Noordewier: Ds. T. Noordewier f 2,50, Hs. Timmer f 5, J. Tennis f 3, J. Stadig f 2,50, Wed. A. G. de Vries f 5, J. J. Boersma f 2,50, A. Lakke f 2, J. Stagger f 2, B. Schuurman f 5, J. v. Dijk f 5, C. J. v. Dijk f 2,50, J. v. d. Bosch f 2,50, A. Wouda f 1, W. Jonkman f 1, Wed. J. Schuurman f 5, L. v. Dijk f 5, Jan Klein f 1, P. v. Echten f 2, H. Klinkert f 5, G. Stagger f 2.
Nijveen Corr. Ds. G. v. Halsema: Ds. G. v. Halsema f 1,50, Lukas Prins f 1,50, Abel Middelveld f 2, Kornelis de Boer f 1,50, Roelof Kreuze f 1.

Zuidwilde, Corr. Ds. F. Haverkate: Ds. F. Haverkate f 1, J. Wassens f 0,50, A. Bosscher f 0,75, J. Bouwman f 0,25, J. Kistjes f 0,25, J. Tibben f 0,25, J. Beekendam f 0,25, L. Batterink f 0,50, A. Linde 0,25, H. Hein 0,25, J. de Jonge f 0,25, G. Dunesing f 0,50, A. L. Steenberg f 2, F. Elslout f 0,50, K. Steenberg f 0,75, A. H. Steenberg f 2, A. Zanting f 0,50, H. Boschman f 0,25.

De Penningmeester van de Theologische School, Dr. H. FRANSSEN.

Voor de Zending onder de Joden.

Onder hartelijke dankbetuiging kan ik de volgende liefdegaven vermelden:
Van Ds. T. Oegema Wildervank gev. i/h kerk-zakje f 1,—
H. Jonker te Alblasserdam gev. als boven f 5,—
Van H. S. te Zelhem f 2,50
Door Ds. Kropveld van N. N. te Waddingsveen f 1,—
Daar de inkomsten in de laatste weken minder worden, bevel ik mij dringend voor de ontvangst van liefdegaven aan. De bearbeiding van het oude Bondsvolk is aller Christenen steun waardig.

Rotterdam, 20 Mei 1900.

N. KOOPS, Oost-Molestraat 5.

HEMELVAART.

Lukas zegt ons iets, dat vreemd schijnt; namelijk, dat de elven na Jezus' hemelvaart met groote blijdschap naar Jeruzalem wederkeerden. Er scheen immers eer reden tot droefheid te zijn. Toch was er tot deze „groote blijdschap” waarlijk stof. Niet alleen met het oog op Christus zelven, die ook in zijne opnemering in den hoogsten hemel, het welverdiende loon zijner gehoorzaamheid tot in den dood des kruises ontving, Fil. 2: 9—11, maar ook met opzicht tot de elven, ja tot heel de gemeente zijner discipelen.

Maar daarvoor is het noodig, dat wij den Opvarende tot in den hemel zelven nazien. Dan eerst valt ons in het oog, dat zijne verhooging der

gemeente niet minder ten goede komt dan Hemzelven.

De Schrift leert ons, dat Hij ten hemel is geaven om' hoogepriesterlijk ons ten goede voor het aangezicht Gods te verschijnen. Zij teekent ons den hoogsten der hemelen als een heilighdom, dat in den aardchen tabernakel zijn afbeeldsel had. Dat is eene machtige gedachte, en eene aangrijpende openbaring; want het zegt niets minder dan dat de hemel, evenals de aardche tabernakel, tot plaats der samenkomst van God en mensch is bestemd; de hemel is op den mensch aangelegd evengoed als de aarde. Maar evenals in den aardchen tabernakel moest er in den hemelschen een Hoogepriester zijn om er ons plaats in te bereiden, dat wij komen mochten tot den heiligen

God. Zulk een Hoogepriester had God van eeuwigheid in Christus gegeven; nochtans, zoolang Hij wel gegeven, maar nog niet geworden was, kon de hemel niet aan zijne bestemming beantwoorden. O, welk eene hooge betekenis heeft Christus dan niet, naardien de hemel evengoed als de aarde op Hem wachtte, en zonder Hem een tempel zonder priester, een tempel zonder aanbidders zou zijn, van welken moest gezegd, dat hij niet beantwoordde aan zijne bestemming! Iets van wat de Kerstdag voor de aarde was, was de Hemelvaartsdag voor den hemel. Nu toch treedt de Hoogepriester zijn heilighdom binnen; dat Aäron zijn tabernakel uitga; de ware Hoogepriester is het ware heilighdom ingegaan. Hij gaat er niet in om zijne

offerande te volmaken, en de verzoening der zonde te voltooien, maar om beide in hare volmaaktheid te openbaren, en ons ten goede te laten gelden. Door de eene offerande des kruises toch heeft Hij eene volle verzoening tot stand gebracht; er is aan zijn verzoenend werk niets meer toe te voegen. Niet met, maar door zijn bloed, Hebr. 9: 12, dat is, op grond van zijn volbracht offer, is Hij het hemelsche heilighdom ingegaan, tot in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods, van God zelven geroepen en gerechtigd om voor zijn aangezicht te verschijnen. Daarom treedt Hij voor den Vader als vertegenwoordiger zijner gemeente; Hij staat daar als een publiek persoon, als een priester, die de namen der zijnen op zijne borst, ja, in zijn hart ge-

schreven, ja in juweelen gegraveerd heeft. Bidder en zegenen — ziedaar alles, wat Hij aan het werk zijner verzoening heeft toe te voegen. Bidder, niet als een smeekeling, maar als een, die zijnen wil komt te kennen geven, en zegt: Vader, ik wil, dat waar ik ben, ook zij zijn, die Gij mij gegeven hebt. Zegenen, maar als een, die zijn woord tot daad verheft, door den Geest, dien Hij als antwoord op zijn gebed voor ons van den Vader ontvangt, op heel zijne kerk te laten nederdalen. Rechters met Hem in den hemel gezet, zorgt Hij, voorlooper als Hij is van al de zijnen, dat zij ook feitelijk in den hemel worden gezet; daar staat Hij, en bidt en zegenet, opdat zijne hemelvaart in de onze voltooid worde. Zóo bezien, is er

waarlijk reden om wegens zijn hemelvaart den Psalm des lofs, in stede van den den Psalm der zuchtiging aan te heffen. Voorbij is de tijd, dat God zelf tot den priester en tot de gemeente, die achter Hem was, moest af dalen; de priester is zelf tot Hem opgevaren, en de gemeente in Hem! O gemeente! zie in deze verheffing van uwen Hoogepriester de volkomenheid zijner zoenofferande, opdat gij met volkomen vertrouwen u op haar verlaten moogt; zie in zijne verheffing de hoogte van uwen staat aangewezen, tegelijk met uw plicht om nu uwen hemelschen staat waardig te wandelen, en de veiligheid van uwen staat geteekend, ge-waarborgd, als hij is, door de voortdurende tusschenkomst van uwen Priester.

Maar hiermede is niet alles gezegd. Als Aäron, de hoogepriester des aard-schen tabernakels, het binnenste heiligdom inging, bleef hij deemoedig voor de ark, den troon des Eeuwigen, staan. Maar onze Hoogepriester zet zich, op het woord van zijnen God: zit aan mijne rechterhand! naast Hem in zijnen troon neder. Ook dit geeft der gemeente reden tot blijdschap. Een hoofd te hebben strekt tot eere; heerloos is slechts het wild en kruipend gedierte. Maar in tijden van nood, als de vijand zich tegen ons opmaakt en op ons aandringt, strekt het tot meer, namelijk tot behoudenis. Wat zou er worden van het kleine kuddeke, als God tegen-over de wolven, die het willen verscheuren, geen Herder gesteld had, even sterk als Hij-zelf? Schijnbaar laat Christus de zijnen alleen; vaart Hij niet op naar den hemel? Toch verwijderd Hij zich in hun belang van hen; want Hij gaat heen om een koninkrijk te ontvangen, eene kroon en een schepter. Men wane niet, dat Hij in den hemel nog op zijne kroning wacht; integendeel, reeds voor vele eeuwen heette Paulus Hem Hoofd boven alle hoofd, en Johannes Overste van de koningen der aarde. Hooger dan bij zijne hemelvaart kan Hij niet verhoogd; Koning toch is Hij niet naast, maar over de koningen der aarde. Men lette er op, Koning is Hij, niet in eene sfeer, die de hunne niet raakt, maar in eene sfeer, die de hunne omvat. Wel zien wij nog niet, dat deze dingen alzoo zijn; wat achter de wolk geschiedt, die Hem van de oogen zijner elven wegnam, ontdekt zich alleen aan het geloof. Maar wat het geloof thans belijdt, heeft de hope reeds voor lang verwacht; want de profetie had aangekondigd, dat God den Christus stellen zou tot een eerstgeboren Zoon, Overste over de koningen der aarde. Dit geloof spreidt licht, over wat anders een raadsel zou zijn; over het feit namelijk, dat er nog koningen blijven op aarde, nadat de erfgenaam der wereld tot zijn troon opgeklommen is. Te meer, daar de koningen dezer wereld veel-tijds zijne gemeente verdrukken, en aan zijn gezag zich niet storen. Want ja, zij blijven, maar als konin-gen, die zonder zelve hen te weten, slaven van Christus zijn, en ook in hunne tegenwerking, aan de belangen zijns rijks dienstbaar worden gemaakt. Wat zal dan de macht van Hem, die ons Hoofd en onze Beschermmer is, wederstaan, nu zij, die over de aarde macht hebben, ten volle in zijne macht zijn? Met fieren blik kan de kerk op de koningen der aarde neder-zien, nu zij weet, dat zij wegens hare gemeenschap aan Christus hen allen tot knechten heeft. Hare pro-feten durven dan ook tot de koningen spreken: kust den Zoon. Kust — niet zóó als men wel eens gewild heeft, namelijk dat de koningen der aarde in staatkundigen zin Christus huldigen zouden. Neen; zulk eene huldiging wacht, op wat de Vader doen zal, als Hij den Christus aan de wereld voorstellen zal als haar Koning, op wolken des hemels ge-zeten, met alle engelen zijns Vaders tot zijne beschikking. Iets anders ligt op den weg van de koningen der aarde. Dit namelijk, dat zij zich persoonlijk voor Christus buigen;

dat zij zich bewust worden, dat zij hun ambt om zijns rijks wil ont-vangen hebben; namelijk, om zijne wereld, door het handhaven van ge-rechtigheid, voor Hem te bewaren, opdat deze door vrije ontwikkeling van het kwade, der helle niet toe-valle; dat zij, in erkenning van den zegenrijken invloed des evangelies op het staats- en volksleven, het vrijen loop laten op aarde; dat zij regeeren in de wetenschap van eens reken-schap te zullen afleggen aan Hem.

Er moet nog iets van groot gewicht bij gezegd. Dat er koningen zijn, strijdt met Christus' verheffing tot Gebieder der aarde niet; wat er echter wel mede strijdt, 'tis het streven om Koning der koningen te zijn gelijk Hij. Vorsten en volken mogen, ja moeten er blijven, maar elk streven om alle vorsten onder éénen koning, en alle volken onder éénen oppermacht te brengen, en zoo een wereldrijk te stichten, is eene verlooehening van het feit, dat Chris-tus tot Koning der koningen is ge-steld. Alle streven naar een rijk, welks koning over koningen regeert, is in den grond anti-Christelijk, eene aantasting van het recht van den Christus Gods. Wij weten, dat de koningen der aarde, in stede van, naar eisch hunner roeping, het streven naar de vorming eener wereldmacht tegen te gaan, het zullen bevorderen; zij zullen hunne koninkrijken niet aan den Christus uit den hemel, maar aan het Beest uit den afgrond overgeven. Dat ontroere ons echter niet. Op de hemelvaart volgt de wederkomst; de Opgevarene zal weder nederdalen, en overwinnen door te verschijnen. Aan den anti-Christ de ure, aan den Christus de eeuwigheid.

VAN ANDEL.

TOESPRAKEN

BIJ HET AVONDMAAL. (I.)

De vraag komt tot ons, wat te denken zij van de toespraken, die door sommige predikanten gehouden worden onder de bediening van het H. Avondmaal.

Bij vele dienaren des Woords en ook bij andere leden der gemeente heeft n.l. in den laatsten tijd de meening ingang gevonden, dat zulke toespraken ongeoorloofd zijn en met het karakter en de werking van het sacrament in strijd.

Soms gaat men daarbij zoo ver van te zeggen, dat het spreken van den dienaar des Woords den persoon van Christus terugdringt, het woord van een mensch stelt in de plaats van het Woord Gods en de werking van het sacrament belemmert.

Daarom is het goed, om dit vraagstuk, van hoe ondergeschikte betekenis het overigens ook zij, eens te bezien in het licht, dat de H. Schrift erover verspreidt.

En dan merken wij daarbij 1o. op, dat het Avondmaal in de plaats van het Oud-Testamentische pascha gekomen is, evenals de Doop de besnijdenis ver-vangt. Dit pascha was nu in de eerste plaats wel eene offerande, waarbij het lam werd geslacht en het bloed op het altaar gesprengd; maar het was ten tweede ook een maaltijd, waaraan allen, die tot één huisgezin behoorden, deelnamen. Het was een van de offer-maaltijden, waarbij de Heere in gemeen-schap trad met zijn volk; waarbij Hij de gastheer en de Israëlieten de ge-noodigde gasten waren, en samen dus met elkander in een verbond traden en dat verbond bevestigden. Op grond van de door het volk gebrachte en door den Heere aangenomen offerande, vereenigde Hij het volk aan zijnen disch, deed het deelen in zijne gunst en ver-zadigde het met het vette van zijn huis.

Als zulke vereenigingen van God en zijn volk droegen deze maaltijden een karakter van blijdschap en vreugde. Zij waren onderpanden en beelden van de heilige en zalige gemeenschap met God, zoodat de dichter met het oog op zulke maaltijden zeggen kon: hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God, dies de menschen kinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen; zij worden dronken van de vetigheid uws huizes, en Gij dreukt hen uit de beek uwer wellusten. Ps. 36 : 8, 9. En bij die maaltijden aten en dronken de Israëlieten en waren vroolijk voor het aangezicht van den Heere hunnen God. Deut. 27 : 7. Zelfs de vreugde in het toekomstig rijk van den Messias werd voorgesteld als een vette maaltijd, een maaltijd van reinen wijn, van vet vol merg, van reine wijnen, die gezuiverd zijn. Jes. 25 : 6.

Dat men bij die maaltijden in stilte aanzat, zonder een woord te spreken, is daarom ondenkbaar. Maar wij weten

ook van den paaschmaaltijd met zekerheid, dat erbij gesproken werd. In Ex. 12 : 26, 27 en 13 : 6 wordt ge-zegd, dat, wanneer de kinderen later vragen zouden: wat hebt gij daar voor eenen dienst, men hun de beteekenis van het pascha verklaren moest. En daaruit ontstond later bij de Joden de gewoonte, dat de huisvader aan den paaschdisch de geschiedenis van den uit-tocht verhaalde, in verband met de verschillende deelen, waarin de maaltijd gesplitst werd. Het pascha was een maaltijd, een feestmaaltijd, dien men vierde in opgewektheid des geestes, met gebed en met dankzegging, met toe-spraak en met gezang.

2o. In aansluiting aan zulk een paaschmaaltijd heeft Jezus zijn Avond-maal ingesteld. Bij het pascha, dat Hij met zijne discipelen hield, werden ver-schillende gesprekken gehouden. Zelfs sprak Jezus niet alleen, maar ook zijne discipelen deden vragen en gaven antwoorden, Matth. 26 : 20—25, Mark. 14 : 17—21, Luk. 22 : 14—18. En zoo geschiedde ook bij het Avondmaal, dat Hij instelde, na het paaschlam ge-geten te hebben. Jezus verklaarde aan zijne discipelen de beteekenis van het brood en den wijn, welke Hij hun toe-reikte. En Hij deed dat niet in een bepaald aantal woorden, die als eene formule aan zijne gemeente voorge-schreven is, en letterlijk zoo door de bedienaars van het sacrament moet nagesproken worden. Maar zijne woorden waren eene verklaring, eene uit-legging van den maaltijd, dien Hij thans instelde. Jezus heeft er niet mede be-paald, wat er al dan niet bij het Avond-maal gesproken moet worden, maar wat het Avondmaal is en wezen moet. De verschillende lezingen, welke van die door Jezus gesproken woorden bij Mattheüs, Markus, Lukas en Paulus voorkomen, verheffen dit boven allen twijfel. Evenmin als bij den Doop heeft Jezus bij het Avondmaal eene formule gegeven, die letterlijk, zonder eenige afwijking, moet nagesproken worden.

3o. Van de wijze, waarop het Avond-maal in de eerste Christengemeenten gevierd werd, is ons weinig bekend. Hand. 2 : 42 bericht ons alleen, dat de gemeente te Jeruzalem volhardde in de leer der apostelen, en in de gemeen-schap, en in de breking des broods en in de gebeden. Iets meer weten wij van de godsdienst-oefeningen in de ge-meente te Corinthe. Waarschijnlijk hield men daar op den dag des Heeren twee samenkomsten, eene tot de be-diening des Woords, waarbij de toegang ook voor niet-leden vrijstond, 1 Cor. 14 : 23, en ieder lid der gemeente, even-als in de Joodsche synagogen, het woord kon voeren, 1 Cor. 14 : 26; en eene andere tot viering van het Avondmaal, 1 Cor. 11 : 33, waaraan alleen de ge-loovigen mochten deelnemen, 1 Cor. 10 : 16 v., 11 : 20 v.

Aan de viering van het Avondmaal ging een gemeenschappelijke maaltijd, een zoogenaamd liefdemaal, vooraf, dat echter tot allerlei misbruiken aanleiding gaf. Paulus keurde deze ten strengste af en stelde voor, om beide maaltijden, den gewonen maaltijd en het eigenlijke Avondmaal, te scheiden of althans, om elk voor zich eerst in huis te eten, en dan daarna in de samenkomst een ge-meenschappelijke maaltijd te houden, 1 Cor. 11 : 20—22.

Daarom toch werd voorkomen, dat in de samenkomst der geloovigen, ieder afzonderlijk, zijn eigen deel gebruikte, datgene, wat hijzelf had meegebracht, zoodat de rijke te veel en de arme te weinig had. In de samenkomst der ge-loovigen moest de maaltijd gemeen-schappelijk zijn; zij moesten op elkander wachten, 1 Cor. 11 : 33; zij moesten allen genieten van dezelfde spijs en van dezelfde drank.

Allen nadruk legt Paulus er dus op, dat het Avondmaal een maaltijd en wel een gemeenschappelijke maaltijd is. Het Avondmaal is eene gemeenschap, in de eerste plaats met Christus, maar dan, voorts, ook, met elkander, 1 Cor. 10 : 16, 17; eene gemeenschap, die lijnrecht met de in Corinthe bestaande afzonderingen, bepaaldelijk ook van de rijken tegenover de armen, in strijd is.

Hoe de viering van het Avondmaal verder plaats had, weten wij niet. Maar juist dit feit is belangrijk. De Schrift bevat geen liturgie; zij geeft geen reeks van geboden of verboden over de wijze, waarop het Avondmaal gevierd moet worden. Zij zegt niet, of er bij het Avondmaal al dan niet gesproken, en nog veel minder, wat er en door wie er gesproken moet worden. Maar ver-schillende overwegingen maken het aller-waarschijnlijkst, dat de vrije toespraak bij het Avondmaal niet ontbrak.

Immers bij het pascha lichtte de huisvader de beteekenis van dezen maal-tijd toe en verhaalde de geschiedenis van den uittocht. Jezus verklaarde den zin van het door Hem ingestelde Avond-maal in bewoordingen, die niet als eene formule bedoeld zijn. Bij de gewone godsdienst-oefeningen in de eerste ge-meenten had ieder lid tot spreken recht.

Het denkbeeld van een maaltijd, dat tot het wezen van het Avondmaal be-hoort en in den eersten tijd op den avondrond stond, zoo zeer zelfs, dat het Avondmaal door een liefdemaal vooraf-gegaan werd, steunt het vermoeden, dat niet alleen de bedienaars van het sacra-ment maar ook de geloovigen bij het Avondmaal het woord voerden. En het ontbreken van alle voorschrift voor de wijze der Avondmaalsviering (behalve het bovenvermelde) bewijst, dat deze in de verschillende gemeenten uiteenliep en ook thans in de kerken op verschillende wijze plaats hebben kan.

MISKENNING.

De *Heraut* klaagt over miskenning van de Vrije Universiteit, omdat de heer G. Keizer niet aan deze School, maar aan de Universiteit te Lausanne zijn doctoralen graad in de Godgeleerdheid behaalde.

En zij voegt eraan toe, dat zij er niet aan hechten zou, als dit een enkele maal voorkam, maar zij vindt er iets pijnlijks in, nu ditzelfde keer op keer plaats greep.

De lezer oordeele, of deze klacht juist is.

Dr. Bouwman, die aan de Stadsuniver-siteit te Amsterdam promoveerde en ook de heer Renting, die te Groningen zijn doctoraal examen aflegde en thans aan zijne dissertatie werkt, verlieten de Theol. School, voordat de Christel. Geref. kerk met de Ned. Geref. kerken vereenigd was en dus voordat zij in eenige relatie stond tot de Vrije Universiteit op Geref. grondslag te Amsterdam.

Dr. Noordtjij en Dr. Wielenga studeer-den en promoveerden te Leiden en te Heidelberg in de philosophische faculteit, in vakken, die tot dusver aan de Vrije Universiteit niet onderwezen worden.

Een ander student, die hier ten vorigen jare zijne studien volbracht, oefent zich thans te Berlijn bij Prof. Delitzsch in de Assyriologie, een vak, waarvoor aan de Vrije Universiteit nog geen leerstoel is opgericht en dat toch in den tegenwoordigen tijd van het hoogste belang is.

De eenige promotie, die dus voor de klacht van de *Heraut* in aanmerking komen kan, is die van den heer Keizer, die te Lausanne in de Godgeleerdheid promoveerde.

Maar ik betwijfel zeer, of de heer Keizer bij zijn vertrek naar Lausanne voor eenige jaren dit doel zich reeds voor oogen had gesteld.

Hij wist er toen nog niets van, of men te Lausanne met het door hem hier afgelegde kandidaats-examen reke-ning zou houden, hoe langen tijd men college-bezoek zou eischen, welken om-vang het doctoraal examen daar had enz.

Een student van Kampen, die hier ook kandidaat geworden was en met den heer Keizer medeging, keerde na een jaar terug, zonder naar het behalen van den doctoralen graad gestreefd te hebben.

En dit is meermalen voorgekomen. Onderscheidene studenten van de Theol. School hebben korter of langer tijd aan eene buitenlandsche Hoogeschool door-gebracht.

Schrijver dezes is daar steeds een warm voorstander van geweest en is dat nog.

Er is niets, dat meer den blik ver-ruimt en voor eenzijdigheid bewaart, dan het bezoek van verschillende hooge-scholen. Men leert op die wijze iets kennen van „het rijke leven“, dat overal, ook op het gebied der wetenschap, in deze eeuw valt waar te nemen.

Onze vadersen wisten dit ook en trok-ken daarom op hunne studie-reizen gansch Europa door. In andere landen houdt men deze gewoonte nog aan, maar hier is zij, helaas, zoo goed als geheel ver-dwenen.

Daarom is het een zegen te achten, als sommigen van onze aanstaande predikanten, juristen, medici enz., die aan ééne Hoogeschool hunne studien volbrachten, deze nog aan eene andere School, welke voor hun vak speciaal in aanmerking komt, een tijdlang voort-zetten en voltooiën.

Aan uitsluiting of miskenning van de Vrije Universiteit werd daarbij nimmer gedacht.

Integendeel, meermalen werd aan studenten in overweging gegeven, om ook een tijd lang aan deze Hoogeschool te studeren.

Maar toen eenmaal een paar studenten zich daarheen begaven, om hun studien voor te zetten en er den doctoralen graad te behalen, is de ervaring, daarbij opgedaan, van dien aard geweest, dat de lust tot nieuwe proefnemingen geheel benomen werd.

Overal vonden onze studenten, die hier het kandidaats-examen hadden afgelegd, tegemoetkoming. Alleen de Vrije Univer-siteit toonde niet de minste toenadering.

Wij betwisten haar volstrekt het recht niet, om te handelen, gelijk zij deed. Misschien kon zij niet anders doen. Maar dat neemt niet weg, dat de liefde niet altijd kan blijven komen van éénen kant.

Indien er dus over miskenning te klagen valt, bestaat daartoe in de eerste plaats recht, niet bij de Vrije Univer-siteit, maar bij de Theol. School, van wie niemand zal kunnen zeggen, dat zij door bijzondere waardeering van de zijde harer jongere zuster verwend is.

Onderscheidene bewijzen zouden des noods deze bewering kunnen staven.

Het is om deze redenen ook niet goed, te zeggen, dat de ervaring van mindere waardschatting van de zijde der naaste broederen de voorstanders van de Vrije Universiteit niet ontmoedigen zal.

Dat klinkt wel sterk, maar het werkt het tegendeel uit van wat men begeert. Liefde laat zich niet dwingen, en sym-pathie ontstaat niet op commando.

Indien de Vrije Universiteit werkelijk zulk eene ervaring opdoet van den kant van broederen, die haar het naast staan, dan is er voor haar alleszins reden om te vragen: ligt de oorzaak daarvan ook soms bij mij?

BAVINCK.

VOLKSNOODEN.

Mogen onze kinderen naar den Circus?

Tot Gereformeerde ouders is dit schrijven gericht. De zomer genakt, en dan komt de circus, de „show“, het paardenspel, weer zijn rondte doen. Een circus of „show“, wie heeft er niet van gehoord? Ieder gewis. Wij allen lezen er van en mogelijk zagen wij ook de aanplakbiljetten, de processie, de tenten. Het kan wel zijn, dat we in vroegere dagen zelf eens aan den binnenkant van de „can-vass“ zijn geweest, den circus hebben bezocht.

De „show“, het paardenspel, is een zondig, verderfelijk vermaak. Neen, wij drukken ons niet te sterk uit. Ten bewijze willen wij u in 't kort toonen: het beginsel, het karakter van het personeel, de voorstellingen en den invloed van dit zoogenaamd vermaak.

Beginsel van den circus is geldgierigheid en eerzucht. Welke beide afgoderij zijn. Men is er op uit middelen te beramen, om den lieden het geld uit de beurs te kloppen en eigen schatkist te vullen. En naar het zedelijk karakter, het geoorloofde der mid-delen, wordt niet gevraagd. P. T. Barnum, de grootste „showman“ van zijn tijd, heeft het niet ontkend, maar openlijk uitgesproken, dat een „show“ zonder „humbug“ niet bestaan kan. Niet, dat alles bedrog is. Maar alles wordt groter, schooner, kostelijker, kunstiger, wonderlijker voorgesteld dan het eigenlijk is. Terwijl veel op de aanplakbiljetten en in de advertentie staat, dat niet in de „menage-rie“, noch ook in de „ring“ wordt ge-vonden of vertoond. Geen circus is er of er wordt in haar belang met „humbug“ gespeeld.

Aan het 4e gebod: „Gedenkt den sabbat, dat gij dien heiligt“, stoort men zich niet. Ook de dag des Heeren moet dienst doen om den dollar binnen te brengen. De datums der voorstellingen worden vooruit zoo bepaald, dat elke sabbat noodig is tot reizen, om op bestemden tijd op de plaats te zijn.

God-verzakend is de circus door het afgodisch beginsel, hetwelk hier heerscht en vanwege de verkrachting van Gods wet, waartoe dit beginsel noodwendig leidt.

Eene zaak dient niet op zichzelf beoor-deeld, maar ook beschouwd in verband met de personen, die met haar in verband staan. De circus dus ook. En dan moet de „show“ worden veroordeeld, als een zondig, verder-felijk vermaak, ter oorzaak van het karakter zijns personeels. Er mag met allen grond worden vermoed, dat geen goed „showman“ eerlijk zijn kan. Immers, er moet door den „advertising agent“ zoo worden geadvr-teerd, dat zijn „show“ met de andere mee doen kan, neen, deze overtreft in het oog van het publiek. De geheele lucht van een circus is onwaar, leugenachtig. Kan een mensch aan zulk eene zaak, in zoodanige lucht arbeidende, eerlijk zijn?

Over het algemeen is de atmosfeer eener „show“ zeer onzedelijk. Wij willen niet beweren, dat geheel het personeel in onze-delijke bedrijven zich onledig houdt. Maar wel dat een circus veel onzedelijks bevat en de goede zeden verderft. Laat de kleeding van acteurs en actrices getuigenis in dezen afleggen. De laatste zoowel als de eerste zijn in „lights“ gekleed, waardoor geheel de vorm der beenen, menigmaal tot aan het lichaam, kan worden gezien. De actrice draagt nog wel eens een „skirt“ van een paar voet lang. En dit maakt de zaak al niet beter. Om het bovenlichaam heeft ze een „waist“, welke van achteren en van voren laag is uitgesneden, zoodat een groot deel, zoo van rug als borsten, naakt is.

Godsdienst wordt er in het paardenspel niet gevonden. Aan kerkgaan wordt niet gedacht. God en Zijn gebod worden dage-lijks met voeten getreden. Goddeloos gaat het er veelal toe. Daar wordt de zonde met volle teugen ingedronken.

Dat de „show“ een zondig vermaak is, ligt ook in wat er te aanschouwen wordt gegeven. Wij hebben nu niet het oog op de dierenverzameling. Deze te bezien was geene zonde, als ze ergens elders ten toon werden gesteld. Maar nu de „menagerie“ een deel van den circus is, o, nu is hij daarom met de „show“ veroordeeld. Waar we vooral hier het oog op hebben, zijn de halsbrekende toeren en de gekkernijen van den pils. De kunsten, welke in een „show“ worden vertoond, zijn veelal van zulken aard, dat ze in strijd zijn met Gods wet, dat de mensch zijn leven zal dierbaar achten en niet moedwillig in gevaar brengen. Nu we weten wel, dat men door oefening zeer veel kan leeren doen, dat, zonder deze be-proef, op zelfmoord zou uitloopen. Maar sommige der toeren zijn zoo gevaarlijk, dat het meer geluk (als wij dat woord mogen gebruiken) dan kunst is, dat een been of

arm niet stuk gaat, de nek niet gebroken wordt. Om geld en eer brengt men roekeloos het leven in gevaar. En het gebeurt ook, ofschoon heel zelden, dat een „circus-rider“ het leven er bij inschiet, of, als het ietwat beter afloopt, voor zijn leven ongelukkig wordt.

En dan nog die „clown“! Daar staat hij midden in de „ring“ in de zwaarste kleederdracht, gezicht, hals en handen, met verf van allerlei kleuren, in vreemde figuren, bestreken, zijn haar gepoetst en vreemdsoortig opgemaakt. Hij is er alleen om „fun“ te maken. En daartoe moet zijne gedaante reeds mee werken; zijne woorden zijn meestal jidde. Heel enkel is er nog wat zin in, maar doorgaans is alles wat hij zegt jiddeheid der jiddeheden. Alles is ingericht om op de lachspieren der bezoekers te werken, zoo houding, woord als gezang. Hoe vernederend! zoo stelt een mensch, naar den beelde Gods geschapen, zich aan! De invloed van den circus is enkel ten kwade. Waar de lucht van allerlei leugen zwanger is, daar kan de uitwerking op hen, die deze inademen, niet anders dan verderfelijc zijn; al worden die allen nu juist nog geen liegers en bedriegers, ze tonen toch een welgevallen in hen die aan leugen en bedrog zich schuldig maken, en steunen een zaak waarin veel „humbug“ wordt gevonden. De circus verslapt bij den geregelde bezoeker het rechtsgevoel. Dat dit waar is, blijkt wel uit het gezegde van P. T. Barnum: „The world wants to be humbugged.“

De atmosfeer van een circus is in gemeenen regel min of meer onzedelijk, en dit prikkel de gemeederen. Meent gij, dat die houdingen, die kleeding, of liever gebrek aan kleeding, geen schadelijken invloed uitoefent, op hem of haar, die de „show“ bezoekt? Alles heeft zijne uitwerking op ons, ten goede of ten kwade.

De waaghalzerij betooft de zinnen. De waarde van het menschelijk leven daalt in de achtung van het algemeen en men eischt steeds gevaarlijker sprongen. Dat wij verantwoordelijk zijn voor ons leven en het niet noodeloos in gevaar mogen brengen, daar wordt al niet veel mee gerekend in de wereld, en de „show“ wischit allen invloed dienaangaande uit. En menig jongeling en jonge dochter werd door deze vertooningen zoo vervoerd, dat men God, ouders, vrienden, ja alles, er aangaf, om in een circus te kunnen worden opgenomen.

Dat die circus door eigen sabbatschennis en ongodsdienstigheid de heiligung van den sabbat, de godsdienstigheid, niet bevordert, maar schandit, behoeft waarlijk niet gezegd.

De gekkenrijen van den pias bederven den ernst des levens. Later hoort men dagen aaneen niets onder de kinderen, in de kringen, waarin men ter circus ging, niets dan de grappen, de ijdele gezangen van den „clown“. Terwijl menigen zich beijvert zijne grimmassen na te doen. Ten lange laatste wordt men voor ernstige indrukken zoo bijna geheel onvatbaar. Vooral jeugdigen staan aan dit gevaar bloot. De ijdelheid is den jongen al op het hoofd gebonden, en als hij dan ook nog plaats als de „show“ bezoekt, wordt het wis niet beter, maar erger met hem.

Meer kon bijgebracht. Genoeg dunkt ons echter om ouders in staat te stellen zelf op de vraag te antwoorden boven dit artikel geplaatst. Van geen vader of moeder, die het ernstig opneemt met het recht Gods, met de heiligung des Verbonds, met de belofte van den Doop, met de zaligheid van hunne kinderen, met den dienst Gods, verwachten wij een bevestigend antwoord. Integendeel. Gij allen stemt het schrijver toe, als hij zegt: „Onze kinderen mogen in een circus niet komen.“ Die zulks toelaat en niet alles doet, wat in zijn vermogen is om zijne zonen en dochteren uit die tenten der zonde te houden, bezondigt zich en aan God, en aan zijne kinderen, en aan de gemeente van Christus. De wrange vruchten zullen niet uitblijven. Op zulk zaaien komt gelijksoortig maaien. God zal het zien en zoeken. Tot zulke ouders zal God zeggen: „Hoe zou ik over zulks u vergeven? Uwe kinderen verlaten Mij en zweren bij hen die geen God zijn.“

PEARLINE, MICH.

JAN W. BRINK.

Uit „De Wachter.“

Politieke Beschouwingen.

Wij kunnen ons overzigt niet beginnen met de opmerking, dat de toestanden in Zuid-Afrika voor de Burgers eenigszins verbeterd zijn. Wel bleken sommige berichten van de zijde der Engelschen overdreven of verkeerd te zijn geweest, zoodat niet commandant generaal Botha is gevangen genomen, maar een paar Vrijstaatsche onder-commandanten van dien naam. En evenzeer, dat niet de dappere generaal de Wet zich voorwaardelijk wilde overgeven, maar een commandant van dien naam met slechts een klein aantal Burgers, alsmede dat hier en daar slechts kleine groepjes Vrijstaters in onderwerping komen. Maar daar staat tegenover dat de Burgers op geen punt succes hadden, maar veel meer tegendeel. Vooral geldt dit Mafeking. In plaats van door S. Eloff met zijn handje vol dapperen ingenomen te zijn, is hij met de zijnen teruggeslagen uit de stad en zijn de zijnen met hem voor de helft zelfs gevangen genomen. En een paar dagen daarna gelukte het ook aan de Engelsche ontzet-colonne de Transvalers, die hen zoo dapper afgeslagen hadden, weg te dringen, doordien een deel van dezen 's nachts maar weer hun post verlieten en zoo de Engelschen gelegenheid gaven om het beleg op te doen breken, dat bijna tot eenig moedgevend succes voor de Boeren had geleid. Maar 't is alsof sommigen hunner maar eigenmachtig blijven handelen en 't bij hunne leiders dikwerf aan de noodige samenwerking ontbreekt. . . . Doch neen, laat ons dien weg niet inslaan; de toestand is er te ernstig

voor. Aan den Westkant kunnen de Engelschen onder Hunter nu ook vrij benoorden de Vaal de zuidelijkste distrikten van de Transvaal binnen rukken en rechts aan Methuen's troepen de hand reiken ten zuidwesten van Klerksdorp, en Johannesburg, die reeds daartoe Hoopstad verlieten. Intusschen is dan ook Roberts uiterst bij Kroonstad en kan deze weer rechts van Methuen langs den spoorweg over de Vaal naar Potchefstroom en vervolgens naar Johannesburg oprukken. Naar 't schijnt wil althans een deel van de Burgers die staten sterkste verdedigen. En als het waar is, dat de Burgers nu weer van alle zijden naar Lois Botha's kamp toestroomden om tot het uiterste te strijden, gelijk bericht wordt, dan is er kans dat zij, maar onder voorwaarde van vastberadenheid en samenwerking, de Engelschen gevoelige slagen toebrengen alvorens dezen naar Pretoria zouden kunnen komen. Doch dan moet er ook gezorgd dat Roberts zijn rechtervleugel niet kan uitbreiden over Heidelberg en alzoo en Johannesburg en Pretoria omtrekken. In dit geval zou zelfs een verdere terugtocht naar het Lydenburgsche, om zich daar tot het uiterste in de bergen te verdedigen — zeer bemoeijlijkt worden. Maar zoo de Vrijstaters onder Olivier en de Wet, die nog altijd een 40 mijlen Oostelijk van Winburg-Kroonstad in de bergen staan en trekken, zich goed houden en krachtig Roberts rechterflank bemoeijlijken en zijn verbindingslijn met Bloemfontein over Kroonstad bedreigen — dan kan 't gevaar, dat Johannesburg c.a. door Roberts ongetrokken wordt, voorkomen worden. En dit ligt ook in 't belang van de Vrijstaters zelve, wij zij zóó alleen huane nieuwe hoofdstad Vrede, kort bij de Drakensbergen in 't Noord-Oosten, kunnen beveiligen en hun Regeering staande houden. Ze kunnen vandaar uit ook licht over Standerton (Transvaal) in de richting Heidelberg werkzaam zijn ten goede. Want hierbij komt, dat Buller niet zoo spoedig bij Langsnek door de bergen komen zal. Nu reeds heeft hij dagen noodig tot herstel van zijn aanvoerlijn en de Burgers hebben tijd gehad zich in die bergen daar te verschansen. Alles was daartoe reeds vroeger voorbereid. Wel zal Buller pogen over de Buffelrivier in de Transvaalsche provincie Vrijheid binnen te dringen. Doch een deel van de Boerenmacht van Natal ging hen reeds derwaarts voor over Jagersdorp. 't Is reeds meer beproefd door Zoeloeleand derwaarts te komen. Doch de Engelschen moesten het telkens opgeven. Reeds werd nu weer een geheel eskadron Engelschen door de Burgers ingerekend!

De bovenstaande opvatting wordt van terzijde reeds bevestigd doordien heden, Dinsdagavond, wordt bericht, dat de uittocht van vrouwen en kinderen uit Pretoria begonnen is. Zij zouden naar Machadodorp per spoor vervoerd worden om daar in 't Lijdenburgsche in een laagere kamp beveiligd te zijn, achter de bergen van dat district, want het ligt boven, dat is Noord-Oostelijk van Watervalboven. Dit bericht wijst dus op een ernstigen tegenstand voor de Transvalers bij Johannesburg-Pretoria. In een openbare meeting aldaar schijnt er toe besloten te zijn. 't Verd tijd ook, want nu roes zo Roberts over de Vaal gerukt zijn bij Vereeniging en de spoorbrug daar nu ongeschonden gevonden hebben. Als 't waar is, wel een treurig bewijs van onachtzaamheid bij de Boeren!

Ten slotte voegen wij aan dit overzigt nog toe, dat er van vredesonderhandelingen al weinig komen zal, aangenomen eens, dat President Krüger werkelijk weer 't verzoek daartoe deed. De Engelschen zijn daarvoor thans toch onvatbaar nu zij mooi vorderen. En te minder behoeven zij in die richting toe te geven, omdat, blijkens de jongste berichten uit Noord-Amerika een min goede wending zou gekomen zijn voor de zaak der „Boeren.“ Men seint toch, dat de Senaat met 36 tegen 21 stemmen geweige d heeft den Afgevaardigden der Burgers toestemming te geven om voor de vergadering hunne zaak voor te dragen.

De voorzitter der commissie van Buitenlandsche Zaken wees er op, dat de deputatie het land zal afreizen en bijeenkomsten zal bijwonen, waarvan 't doel is 't volk over te halen op de Regeering presie uit te oefenen. Nadat de Boerengezanten het departement van Buitenlandsche Zaken hadden verlaten, ging Hay naar het Witte Huis en na met Mac Kinley geraadpleegd te hebben, vaardigde hij een lange verklaring uit, waarin het onderhoud wordt beschreven en de houding van Mac Kinley ten opzichte van de oorlogvoerende partijen in Zuid-Afrika wordt toegelicht.

Hay deelde aan de gedelegeerden mede, dat de art. 3 en 5 van de Haagsche Conventie eenige verdere actie door de Vereenigde Staten onder de bestaande omstandigheden onraadzaam schijnen te maken.

De verklaring luidt als volgt: „De stappen door den president gedaan in zijn ernstig werk om den oorlog te zien eindigen, mogen reeds gezegd worden te gaan tot de uiterste grens, die hem veroorloofd is. Zijn vollen plicht gedaan hebbende, om zijn neutrale positie strikt in acht te nemen en de eerste gelegenheid, die zich voordeed aangegrepen hebbende voor het aanbieden zijner goede diensten in het belang van den vrede, besefte Mac Kinley, dat er in de tegenwoordige omstandigheden geen andere weg openstaat, dan te volharden in zijn politiek van onpartijdige neutraliteit. Er van af te wijken, zou in strijd zijn met onze traditie en nationale belangen, wat noch de president noch het volk der Vereenigde Staten gaarne zouden zien.“

Men kan dus zijne hoop op tusschenkomst van de zijde van Noord-Amerika opgeven, tenzij 't volk er toe dwingt. Maar daar ziet het er niet naar uit; zelfs in de Hollandsche kringen niet, indien althans de couranten ons juist berichten.

NOORDTJIZ.

Buitenlandsche Kerken.

Protestanten tot deelneming aan Roomsche ceremoniën gedrongen. Hooft men van onderdrukking der Protestanten in uitsluitend Roomsche landen dan verwondert men zich daarover niet, omdat Rome altijd met geweld optreedt, als het de handen vrij heeft. Maar dat in Duitschland zoo iets geschiedt, schijnt onmogelijk, en toch is het zoo. In Saksen en Beieren worden Protestanten gedwongen openlijk deel te nemen aan Roomsche gebruiken.

Bij gelegenheid van de processie op den z.g.n. Sacramentsdag moesten verleden jaar Protestantsche officieren in München aan de kniebuiging deelnemen. Eveneens werd verleden jaar medegedeeld, dat Protestantsche kadetten bevolen was als slippdragende pages bij de processie dienst te doen. Nu wordt verhaald, dat het in Dresden gewoonte is, dat Protestantsche militairen tot kerke dienst en de kadetten tot slippdragens bij de kerkelijke processies vooral op den Sacramentsdag gekommandeerd worden. Hier tegen is geprotesteerd, maar het baatte niet.

Om dit protest krachteloos te maken wordt van Roomsche zijde gezegd, dat aan de processies onderscheidene Protestantsche officieren en hofbeambten „vrijwillig“ deelgenomen hebben. Van Protestantsche zijde weet men te vertellen, dat er van vrijwilligheid geen sprake kan zijn, want genoemde officieren en hofbeambten hebben het op „hoogere begeerte“ gedaan, en men weet wel wat dit beteekent, zoodat de deelneming geschiedde uit vrees, dat bij weigering de positie op het spel stond.

De „Evang. Luth. Kirche“ spreekt hare verontwaardiging over deze schending van de godsdienstvrijheid uit. Zij herinnert er aan, dat het Sacramentsfeest het eerste geweest is, dat door Luther is afgeschaft, en in de *Formula Concordiae* het rondragen en aanbidden van den ouwel als een verderfelijc dwaling wordt verworpen en veroordeeld. Hierin zijn de Protestanten, van welke confessie ook, eenstemmig; allen veroordeelen dit Roomsche allerheiligste „met hart en mond als vals, dwalend en verleidelijk“, zoodat de *Formula Concordiae* zegt.

Verder wijst dit blad op de betekenissen, die de Roomschen aan het rondragen en aanbidden van de hostie op den Sacramentsdag hechten. Het wijst daartoe op de uitspraak van het Concilie van Trente over deze zaak. In Cap. 5 van de 13e Sessie, dat handelt „over de eer en den heiligen dienst, die men het allerheiligste Sacrament bewijzen moet“, wordt gezegd, dat op grond van de uitspraken der Schrift over de aanbidding van Christus „zeer devoot en godvruchtig de gewoonte, in de kerk ingevoerd is, dat jaarlijks op een bijzondere en heiligen dag dit zeer hoog en eervol Sacrament met bijzondere eer en statie gevierd worde, en dat het in processies of omganges eerbiedig en heerlijk door de straten en openbare plaatsen wordt omgedragen. En zoo betaamde het immers, dat de overwinde waarheid over de leugen en de ketterij zou triumpheeren, opdat hare vijanden bij het zien van zoo groot een glans, en in zoo groote blijdschap door geheel de kerk gesteld, of beschaamd en verboden worden, of beschaamd en verbijsterd en eindelijk zich bekeerden.“

Volgens het Trentsche Concilie, zegt de „E. L. Kirche“, is de processie op den Sacramentsdag een optocht ter bestrijding van de ketterij, d. i. van de Protestanten om hen tot beschaming en bekeering te brengen d. i. Roomsche te doen worden. Daarom te meer moeten de Protestanten als een enig man tegen die afgoderij getuigen en moet niemand, noch door geweld, noch door vleiery zich laten overhalen, om aan deze ontfering van Christus mede te doen. Ook moest het in Duitschland niet geduld worden, dat van overheidsweg het geweten van Protestanten werd gekrenkt door een bevel tot deelneming aan de processies.

Met zorg zagen vele Protestanten den Sacramentsdag van dit jaar te gemoet, die weer met nieuwe vernedering en dwang dreigde. In Nördlingen, waar verleden jaar de Protestantsche burgers onder bedreiging gedwongen werden op dien dag hunne huizen te versieren, hebben deze nu onder leiding van hunne predikanten een verzoekschrift aan den stadsmagistraat gericht, om de processie op Sacramentsdag te verbieden.

De Protestantsche leden van den magistratsraad pleitten met kracht voor de inwilliging van dit verzoek met het gevolg, dat in weerwil van den tegenstand van de Roomsche leden en van den Protestantschen burgemeester besloten werd, geen processie toe te staan. Nu begonnen de Roomschen het volk op te hitsen. De namen der leden van den raad, die voor het verbod van de processie gestemd hadden, werden gepubliceerd; de Roomsche boeren werden bewerkt, om van de Protestanten niets te koop; den priester uit den omtrek werd geboden bij Prins Lodewijk, die bij gelegenheid van een landbouwfeest in Nördlingen verwacht werd, zijn opwachting niet te maken, maar zich per brief bij hem te verontschuldigen, dat zij in een stad, waar men den Roomschen zoo vijandig is, niet kunnen komen, en aan de Roomsche boeren werd de wenk gegeven aan het landbouwfeest geen deel te nemen. Men wilde op die wijze den Prins-troonopvolger in de zaak betrekken.

De zaak werd in den Beierschen landdag gebracht, waar de Roomsche afgevaardigden zich in scherpe woorden over het besluit van den magistraat van Nördlingen uitlieten, en de Minister van Eeredienst van Landmann betoogde, dat genoemd besluit tegen de wet was, omdat de processies niet van plaatselijk herkomst zijn, maar van godsdienstige, zoodat geen plaatselijk bestuur ze verbieden kan zonder de rechten van den godsdienst te schenden.

Intusschen was de opbetsing van de Roomschen zoo sterk, dat de Protestanten vreesden te zullen worden geboycot. Het geschreeuw en de bedreiging had zooveel invloed op het gemeentecollegie, een corporatie van kleine burgers, die ieder magistraatsbesluit beoordeelen moet, dat het, hoewel bijna geheel

uit Protestanten bestaande, voor de Roomschen stemde. Nu kwam ook de magistratsraad op zijn besluit terug.

De opmerking van de „Evang. Luth. Kirche“ is juist, dat de Protestanten in den magistratsraad te Nördlingen niet meer van den geest hunner vaders zijn, anders zouden zij pal gestaan hebben, en zich niet door de redeneering van den Minister over een „rekbaar“ wet hebben laten overhalen, om zich met hunne geloofsgenooten door de processie te laten beleiden.

Het blad hoopt, dat de brutaliteit, waarmee de Roomschen opgetreden zijn, velen de oogen zal openen en zij zien mogen, wat hunne voorgewende vredelevendheid is, en dat de Protestanten van de Regeering niets te wachten hebben, opdat zij zich nauw aaneensluiten, om den strijd tegen Rome aan te binden.

SCHOLTEN.

Ernest Naville verhaalt ergens, dat een achtenswaardig Geneefsch burger, die hoorde, dat de predikanten te Genève een herziening der Psalmen zouden ondernemen, uitriep: „Meeen die heeren dan het Fransch beter te kennen dan koning David?“ — Een pendant hiervan is de Roomsche Provençal aan wien een colporteur den Heiligen Bijbel aanbod, en die dezen met een waaivijls gezicht antwoordde: „Ik heb nog nooit van dien Heilige hooren spreken!“

De opgravingen door den heer Gaukler, directeur der kunsten en oudheden in Tunis, te Karthago in de doodenstad van de vijfde eeuw vóór Christus leveren nu en dan opmerkelijke historische voorwerpen op, meestal van Egyptische maar ook van Grieksche afkomst. In de graven vindt men allerlei sieraden van rotskristal, albast en edelgesteenten. Een der laatste graven bevatte vijf in goud gezette juweelen, een gordel met hieroglyphen bewerkt, een zegelring met scarabée, of kever-amulet, en reukzakje van een pharno, een degen en verscheidene edelgesteenten. Altemaal voorwerpen, die de oude historie helpen waarmaken.

Het Engelsche blad *Sunday Strand* meldt, dat minister Chamberlain vroeger te Birmingham Zondagsschool-onderwijzer was in de Messias-kerk. Hij zette zijne leerlingen zeer tot werken aan en wist hen te boeien, doch hem mankerde godsdienstige ijver. Tegenwoordig is hij Unitariër en als Zondagsschool-monitor schijnt hij slechts getuige te hebben voor dit soort onderwijs, als opvoedkundig niet als godsdienstig hulpmiddel. Eens, zoo verhaalt een zijner leerlingen, toen onze antwoorden hem niet voldeden, sprong hij van zijn stoel op en ons met vertoornde blikken aanstaarnde, zeide hij: „Werkelijk, gij zijt, geen een uitgezonderd, de domste jongens, die ik ooit ontmoet heb.“ Toen eens een der jongens in slaap was gevallen, riep de heer Chamberlain: „Goeden nacht Jan, ik heb er niet tegen, dat ge slaapt, maar ik verzoek je, snork niet!“

In sommige boerenstreken in Frankrijk houdt men ook Zondag- en Dondersdagsscholen in de gebuchten. Daar heeft men echter dikwijls met kinderen te doen, die niet schoolgingen, en daardoor geen gewoon Fransch kennen, doch slechts hun eigen dialect verstaan.

Sedert 1866 en de Bismarckiaansche politiek wordt gezegd en geprofeteerd: „Er zijn geen kleine staten meer!“ Toch bestaan nog het Vorstendom Monaco met 12000 inwoners, de Republiek San Marino met 8000 zielen, de Republiek Andorra met 6000 inwoners en de Onafhankelijke Gemeente Moresnet, op de Duitsch-Belgische grens tusschen Verviers en Aken, met 1200 inwoners. Hier betalen de inwoners slechts f 3 belasting per jaar en toch worden de wegen voldoende onderhouden en ook onderwijs gegeven.

Volgens eene vergelijkende statistiek gaf men vóór een eeuw onder de Protestanten ten behoeve der Zending f 125000 uit, tegenwoordig echter omtrent 40 miljoen gulden. Toen waren een vijftigtal zendelingen aan 't werk, hedendaags 6500, ongerekend inlandsche helpers en missionarissen. Ongehuwde vrouwen gebruikte men toen in 't geheel nog niet, thans 4000. Het aantal bekeerlingen werd vóór een eeuw op 12000 geschat, thans op minstens twee miljoen. In 1799 had men ook nog geen geordende inlandsche leeraars, nu telt men er 4000. Men had toen 80 inlandsche helpers, en in 1897 begroote men dit aantal op 68000.

In een Christelijke conferentie te Detroit had verlopen zoner Rev. Sheldon, een z.g. Christelijke socialist, zijn begeerte uitgedrukt om een groot dagblad op te richten en dit te redigeeren zoo „als Jezus zou doen.“ Een lidmaat zijner kerk, de heer Propnoe, die de eigenaar van het voornaamste dagblad te Topeka in Kansas is, verklaarde zich toen bereid om zijn blad tot proeve ter beschikking te stellen van den predikant. Hierop zag men eenigen tijd daarna dit blad het volgende announceeren: „De *Daily Capital* brengt bij dezen ter kennis zijner lezers een bericht, dat eenig is in de geschiedenis der journalistiek. Rev. Ch. M. Sheldon, schrijver van „*In His Steps*“: (In Zijne Treden) zal 13 Maart a.s. de geheele verantwoordelijkheid van dit blad op zich nemen. Gedurende zes dagen zal hij er de volstrekte eigenaar van zijn, de hoofdredacteur, de administrateur en de advertentie-pachter. Hij zal, in één woord, zoeken te verwezenlijken, wat een werkelijk Christelijk dagblad moet wezen.“ — Zulks is ook geschied.

Volgens het Jaarboek der Geestelijkheid zijn er in Frankrijk 1086 bedevaarts-plaatsen. Hiervan zijn er 852 aan de H. Maagd gewijd, de andere aan allerlei heilige personen en voorwerpen; doch niet een aan het H. Sacrament of aan Jezus Christus.

Gereformeerd Traktaat-Genootschap „FILIPPUS“.

„Zij waren allen eendrachtelijk bijeen.“

Welk een voortreffelijk getuigenis wordt in deze weinige woorden van de discipelen des Heeren ons gegeven!

Mannen en vrouwen van verschillenden leeftijd en van onderscheiden karakter waren door den band der liefde samengestreegd, en nu waren ze één van hart en één van ziel, volhardende in het bidden en smeeken, en verwachtende de vervulling der belofte, die de Vader hun toegezegd, en waaraan de Heere Jezus hun herinnerd had.

En ziet, hoe heerlijk wordt dat eendrachtelijk samenzijn bekoord! de belofte en de verwachte zegen daalt neder; zij worden aangedaan met kracht uit de hoogte; zoodat zij met nieuwe tongen beginnen te spreken, met nieuwen moed worden beziel en krachtig toegerust om straks onder Joden en Heidenen te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus.

Och, dat zulk eendrachtelijk samenzijn meer onder ons werd gezien, ook in betrekking tot den arbeid in het koninkrijk Gods.

Eén persoon kan onmogelijk overal komen hetzij om te prediken, hetzij om het Woord des Heeren of andere geschriften te verspreiden. Wordt echter de arbeid onderling verdeeld, dan kan de een her- en de ander derwaarts gaan, en behoeft, althans in de naaste omgeving, geen plekske onbearbeid te blijven.

Daarom is het o.a. zoo'n wenschelijke zaak, dat overal Afdelingen van „Filippus“ worden gevormd, hetwelk reeds met vijf leden geschieden kan. Dan kunnen de belangen van de Traktaatverspreiding besproken, en kan de arbeid onderling verdeeld worden; zoodat dat hier en daar op uitnemende wijze geschiedt, en wij vroeger al eens hebben meêgedeld.

Zonder Afdeling gaat veelal ieder zijn eigen weg; d.w.z. wordt er in den regel niet veel aan Traktaatverspreiding gedaan, en evenmin veel leden voor „Filippus“ gewonnen. Werkt men echter samen, dan wekt allicht de een den ander op in het belang van ons Gereformeerd Traktaat-genootschap werkzaam te zijn, en spoort de een den ander tot het uitstrooien van zaadkorrelen aan.

Lid worden van „Filippus“ is uitnemend, is hoogstnoodzakelijk ook, en het ware o zoo wenschelijk, dat binnen korten tijd eenige duizenden als leden konden worden ingeschreven; toch mogen we het daarbij niet laten, maar moet tot het stichten van een Afdeling worden voortgegaan. Dan kan er niet alleen gemeenschappelijk worden gearbeid, maar ook gemeenschappelijk worden gebeden; hetwelk vooral niet minder noodzakelijk is dan in het verborgen de belangen van de Traktaatverspreiding voor den troon der genade te bedenken.

Laten derhalve al de leden van „Filippus“ in stad en land over en en ander eens ernstig nadenken, en het hunne er toe bijdragen, dat de weinige Afdelingen van „Filippus“ weldra met eenige tientallen worden vermeerderd.

Er is echter nog iets.

In de Pinksterweek, d. i. Donderdag 7 Juni zal de Algemeene vergadering gehouden worden te Zaandam, waar ieder, zoowel vrouwen en jongelochters als mannen en jongelingen, toegang heeft. Och, dat toch ieder althans uit de plaats zelve, en haar naaste omgeving, die maar eenigszins kan, ter vergadering verschijne, opdat ook dan eendrachtelijk gebeden worde voor, en eendrachtelijk gearbeid aan het heerlijke werk der Traktaatverspreiding.

Ook tot het bijwonen van de ure des gebeds, die 's avonds te voren zal worden gehouden, worden alle belangstellenden vriendelijk en dringend uitgenoodigd. Geve de Heere ons een rijk gezegend samenzijn!

E. KROPVELD.

Rijswijk (Z. H.), 18 Mei 1900.

Schenkalenders in de Kazerne.

Door A. J. Lens, huisvader v/h. Tebuis voor Militairen, Arnhem: „van de militairen, bijeengebracht, als een bewijs van erkentelijkheid en waardering voor de ontvangene Schenkalenders“ . . . f 1,75.

Deze gift is ons dubbel aangenaam en omdat zij de eerste is, die we in vier weken hebben ontvangen, en omdat zij bij vernieuwing toont, hoe de Kalenders door onze soldaten worden gewaardeerd.

Zij ons dit ten prikkel, om met toenemende belangstelling de verspreiding te helpen bevorderen, en daarvoor vele gaven der liefde ons toe te zenden. Intusschen lette men wel er op, dat sinds 1 Mei ons adres is te *Rijswijk, Zuid-Holland*.

Rijswijk, 18 Mei 1900.

E. KROPVELD.

Zuid-Oosthoek van Friesland.

M. de Red! Mogen wij in onze *Bazuin* het volgende nog verantwoorden?

Ontvangen van den HoogWelgeb. heer J. F. Heemskerk te Sas van Gent een doos, inhoudende 1 nachtpijp, 2 rokken, 1 hemd, 1 schort, 1 das, 1 paar schoentjes, 1 paar muiltjes, 4 paar sokken, 8 paar kousen, 1 sloop. De kousen en sokken waren nieuw, de overige waren gedragen kleederen. Ook een postbestijw van f 10, 't welk wij aan onzen penningmeester van den Evangelizatie-arbeid hebben afgedragen.

Wij zijn Mijnheer en Mevrouw Heemskerk zeer dankbaar, daar het niet de eerste maal is, dat zij onzen armen Z.O.-h. een warm hart en sympathie voor onzen arbeid onder die bevolking toedragen. God krone hun bemoeiing, gelijk als van alle gevers, die hebben medegewerkt aan de komst van Gods koninkrijk.

Uw dankbare Correspondent van Jachin, J. WOUDE.

Oranjenoud, Heerenveen, 7 Mei 1900.

Ingezonden.

ONS KERKGEZANG.

Onder dit opschrift bevatte „de Bazuin“ van 11 dezer een ingezonden Art. van H. te F. waarin waarlijk veel goeds betreffende den Eeredienst en het gebruik der Psalmen wordt in herinnering gebracht, waarmee velen zullen instemmen, te meer daar in „de Herald“ ook dit onderwerp is behandeld. Toch wenscht de schrijver te doen opmerken, dat er behoefte bestaat aan een aanvulling. „Als de kerken het verlangen om naast de Psalmen een bundel N. Testamentische feestzangen te hebben, dan maar gebieden en gewerkt. De mannen die daartoe noodig zijn, zullen er dan komen, als 't God behaagt, dat de Geref. kerken deze nieuwe Psalmen verkrijgen,“ aldus zijne hoopvolle verwachting; terwijl een zijner idealen, (bijna onbereikbaar), zou zijn verwezenlijkt, als per op onze Chr. feestdagen kon gezongen worden in Bijbeltaal, wat de gemeente dan gedenkt! Voorzeker schoone idealen, edoch de mogelijkheid bestaat, dat vóór de vervulling dier wenschen nog tientallen van jaren zullen verlopen.

In alle bescheidenheid veroorloof ik mij daarom een vraag. We zingen onze Psalmen, doch hebben achter in het Psalmboek nog „eenige Gezangen“ o.a. Lofzangen van Zacharias, Maria enz., dus N. T. feestzangen. Zou het nu onoverkomelijk bezwaar opleveren om, in afwachting van mogelijk later komende N. T. feestzangen, alvast enkele feestzangen bij de genoemde Lofzangen te voegen?

Me dunkt, de door vele leden onzer kerken gewaardeerde gedichten van Da Costa, leveren, wat we aanvankelijk op dit gebied behoeven. Pasklaar op bekende melodien hebben we dan een Opstandingslied in zijn:

„In den vroegen morgenstond heeft Gods Woord zijn Sionieten redding uit de ellend verkond“ enz.”

Vervolgens een Hemelvaartslid, wijze Ps. 33, een Pinksterzang in: „Ja, de Trooster is gekomen! Jezus ging van de aarde heen! Jezus van u opgenomen liet, o kerk, u niet alleen.”

En nog een Kerstzang op de wijze van Ps. 146, waarin o.a.:

„Eeuwig moet dat Kind regeeren, Spruit en Hoofd van Davids Huis! Alles zal Hij overheeren door de zwakheid van een kruis! Schoon Hij aanstoot brengt, en 't zwaard, Vredetochter toch op de aarde!”

Een ongeloofig letterkundige noemde Da Costa's zangen zoo zwaar, „als het gedreun van een kerkorgel.“ 't zou daarom overweging verdienen, waar een ongeloofige Da Costa bij de kerk van pas achte, dat de kerken er toe konden overgaan, Da Costa's feestzangen bij haar van pas te achten! Aanvankelijk ware dan begonnen met het bereikbare. 't Hoe en 't wanneer acht ik 't beste aan de prudentie van de kerkelijke vergaderingen overgelaten, er de hoop bij uitbrekende, dat God geve dat dit spoedig kome.

U dankende voor plaatsruimte, Uw Dienst, H. JANSE Bz.

Goes, Mei 1900.

Boekaankondiging.

De Gouden Kandelaar. Christelijk Tijdschrift voor het Huisgezin. Bureau: Sneek.

Indien de inhoud aan dezen verhevenen, heiligen titel beantwoorden zal, belooft dit Maandschrift heel veel goeds en schoons. De Redactie zegt: „Plaats en doe van „de Gouden Kandelaar“ geven ook richting en streven van dit Maandschrift aan“. Die Kandelaar stond „in het Heilige — om te verlichten — als een type en symbool van de inwoning en werking des H. Geestes in de kerk des Heeren“.

In de advertenties is het Maandblad genoemd Tijdschrift voor 't „Gereformeerde“ huisgezin.

De eerste aflevering ligt voor ons. De inhoud ervan is reeds meermalen in ons blad geadverteerd. We zullen dien dus niet opsommen. Maar we durven niet zeggen, dat die inhoud in strijd is met den groot-schen titel. Integendeel. De Redactie toont in haar inleidend woord bare verantwoordelijkheid in verband met titel en doel zeer goed te kennen „door genade“.

Het zaakrijke artikel „Indien gij de Christus zijt“ geeft ook nader den hoofdtroon aan van het Maandschrift.

De twee vervolg-verhalen ademen een Christelijken geest.

De rubriek „Voor het jonge volkje“ belooft goed. Ook de Prijsaansels en de prijs, die daarop vallen kan.

Het Maandschrift zal dus voor jong en oud, voor burger, boer en werkmans zijn.

Ook voor den laatste. De prijs is althans zoo laag mogelijk gesteld. Veertig cents per halfjaar, met 5 cents port. Daarvoor krijgt men 12 kleinkwarto-bladzijden goeden helderen druk op blank papier, in twee kolommen, met illustraties nu en dan.

En wat het voor belangstellenden nog meer waarde bijzet, zijn de 16 kleinkwarto-bladzijden, op groen papier, vol bedrukt met allerlei advertenties. Die echter zoo-veel doeltreffend ook in den geest van het geheel zullen blijven.

Na dit alles opgenoemd te hebben, behoeven we voor een eerste aflevering en een eerste jaargang toch niet meer aan te dringen tot steun dezer onderneming? Vooral waar het doel is, alles in het werk te stellen om gevaarlijke, moderne en wereldsche lectuur uit de Christelijke, Gereformeerde kringen, door eigen produkten te verdringen.

Redactie en Uitgever zij daarom van harte de zegen des Heeren toegewenscht, en groote afrek van het werk bij het Christelijk publiek en daarbuiten.

C. M.

ADVERTENTIEN.

Ps. 40 : 6 (onberijmd).

Onze geliefde Ouders
JAN ZWART Czn.

PIETERTJE POS

hopen D. V. den 30sten Mei hunne 25-jarige Echt-
vereniging te gedenken.

Hunne dankbare Kinderen,

ALIDA.

SIMON.

CHRISTOFFEL.

PETRONELLA JOHANNA.

MARIA.

CHRISTINA CATHARINA.

CATHARINA.

JAN JACOB.

JANNETJE.

PIETER.

DIRK.

Zaandam,

Mei 1900.

Heden overleed zeer onver-
wacht onze geliefde Echtgenoot,
Vader en Grootvader

Abel Middelveld,

in den leeftijd van bijna 69 jaar.

Dat zijn sterfen in Christus zijn Zaligmaker hem gewin was, troost ons in onze diepe droef-
heid.

G. MIDDELVELD—

GEERTS.

W. A. MIDDELVELD.

R. A. DE BOER.

A. DE BOER—

MIDDELVELD.

R. MIDDELVELD.

NIEVEEN,
18 Mei 1900.

Na een langdurig lijden ont-
sliep heden, in volle verzeke-
heid des geloofs, onze innig
geliefde Echtgenoot, Zoon en
Broeder

GERRIT BOER,

in den ouderdom van 38 jaar
en 10 maanden

Uit aller naam,

Wed. A. BOER—

VERBREE.

C. BOER.

LAGewaARD onder
Koudekerk a/d R,
18 Mei 1900.

Heden overleed, na een korte
ongesteldheid, onze hartelijk
geliefde Vader, Behuwd- en
Grootvader, de heer

Jacob Cornelus

Bijlenga,

in den ouderdom van ruim drie
en tachtig jaren, waarvan hij
32 jaren eerst als diaken en
later als onderling der gemeente
althier heeft gediend.

Hoewel bedroefd over zijn
heengaan, is het ons tot troost
te mogen vertooven, dat hij
thans ontvangen heeft het einde
zijns geloofs

C. BIJLENGA J.C.ZN

J. BIJLENGA—

HASPER

en Kinderen.

GRONINGEN,
19 Mei 1900.

Heden overleed in haren Heer
en Heiland, onze geliefde Moe-
der, Behuwd- en Grootmoeder,
Meijuffrouw de Weduwe

H. VELDHORST—

geb. SNEL,

in den ouderdom van ruim 74
jaar

Uit aller naam

G. VELDHORST.

VELD,
21 Mei 1900.

UITGELOOT.

Door den Kerkeraad der Ger. ge-
meente te PIETERBUREN zijn uitgeloot
de Nos. 18, 46, 90, 96,
114, 123, 135.

Na ontvangst der bewijzen van aan-
deel wordt het bedrag franco toe-
gezonden door den Boekhouder W.
KAMPENGA.

Names den Kerkeraad,
W. KAMPENGA.

VEREENIGING
tot Christelijke verzorging
van Krankzinnigen en
Zenuwlijders in Nederland.

BUITENGEWONE

ALGEMEENE VERGADERING,

te houden te UTRECHT op Don-
derdag 31 Mei 1900 in het
Gebouw voor Kunsten en Wetenschap-
pen, ten 11 ure v.m.

Ten 2 ure zal D. V. door Dr. P.
WIERENGA van VELDWIJK een referaat
gehouden worden over

Gezinsverpleging.

Aan afgevaardigden van afdelingen
en corporatiën zullen ter gemoetkoming
in de kosten, de reiskosten (retour 3e
klasse spoor) worden vergoed.

de Secretaris,

H. W. VAN MARLE.

AMSTERDAM,

22 Mei 1900.

Door omstandigheden liefst ter-
stond of met Aug. gevraagd in een
huisgezin met 2 kinderen, een nett-,
flinke

DIENTSTODE

v. g. g. v. tegen hoog loon, wasch
buitenshuis.

Adres: Mevrouw VISSER, Pastorie
GEESTEN bij Borculo.

TE KOOP

voor bijtijken prijs een zeer
grootte

AMERIKAANSCH KACHEL,

zeer geschikt voor grootte zaal of kleine
kerk. Te bevrigen onder motto
„Melos“ aan den Uitgever van de
Bazuin te Kampen.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK,

Gezuiverde, Gewasschen en
Gestoomde nieuwe Veenen,

opgericht 1899, levert franco: No. 1.
Het nieuwe Reclamebed, be-
staande uit 2 persoons veeënbed, inh.
50 pd. veeën, 30 pd. in 't bed, 1 peluw
8 pd. en 4 kussens elk 3 pd., van on-
doordringbare linnentijk, 1 wollen-
of fantasiedeken, 1 gewatteerde en een
moltondeken, overtrek voor bed en
peluw, voor f 35,—.

No. 2. Een extra 2-persoons
Bed, inhoudende 42 pd. veeën, 26
pd. in 't bed, 1 peluw 6 pd., 4 kussens,
elk 2½ pd., van ondoordringbare lin-
nentijk, 1 wollen of fantasiedeken, 1 ge-
watteerde en 1 moltondeken, overtrek
voor bed en peluw; ook alles te zamen
voor f 35,—.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt
voor f 2,— 2 halve matrassen toe.

VEREEN à 35, 40, 45, 50, 60,
70, 80, 100 en 120 cent het pond.

Prima zuivere Kapok. Wie
nu een Kapokbed verlangt, of tvaagt
bed, peluw en 2 kussens, storetijk en
1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewat-
teerde en 1 moltondeken en overtrek
voor bed en peluw, voor f 25,—.

Ieder Bed wordt in een kist verpakt.
Er is nog nooit eenige aanmerking
gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veen- en tot in de fijnste soorten
voorraadig, rem-lours, vrij zicht en mon-
sters Gratis.

Bij de firma VAN SCHENK BRILL
te DORSBURG verscheen heden:

SPURGEON,

DE TROOSTER DER TREURIGEN.

Ingenaaid f 0,70, gebonden f 1,00.
Een der uitnemendste werkjes van
den gevierden Schrijver.

Bij dezelfde firma ver-chen dezer
dagen de 1e aflev. van:

VERGERS, Geschiedenis

der laatste 250 jaren.

Compleet in 12 à 13 aflev. à f 0,32
met minstens 12 keurig bewerkte plaat-
jes, en gratis premieplaat, voor-
stellende:

De vierdaagsche Zeeslag.

Bevat in boeienden stijl, de worstel-
ingen van Neerland's Volk; de groote
oorlogen tegen Engeland, enz. enz.

In elken boekwinkel en bij den Uit-
gever is de teekening op beide uit-
gaven geopend.

Bij ZALSMAN te KAMPEN komt van
de pers:

Misbruikte

Schriftuurplaatsen,

DOOR

E. KROPVELD.

TWEEDE DRUK. 129 bladz.

Ing. 80 ct. geb. f 1,20.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Gereformeerd Gymnasium, TE AMSTERDAM.

Ouders of Voogden, die hunne Zonen of Pupillen met den nieuwen Cursus
op eene der klassen van het Gereformeerd Gymnasium te AMSTER-
DAM wenschen geplaatst te zien, kunnen zich aanmelden vóór 1 Juli bij
den ondergeteekende. Programma's met opgave der eischen voor de toelating
zijn te verkrijgen bij den Boekhandel voorheen Hóveker & Wormser,
Kalverstraat 154, alhier.

Dr. J. WOLTJER.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende Klassen van het
GEREFORMEERD GYMNASIUM te Kampen zal D. V.
gehouden worden Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.

Men melde zich hietoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen
wenscht te doen, vóór den 1en Juli bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,

Js. KAPTEIJN.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:

DE GELOOFSBELIJDENIS

DER

Nederl. Gereform. Kerk,

TOEGELICHT DOOR

W. H. GISPEN.

VIJFDE DRUK.

f 1,50.

Gebonden f 1,90.

UITDEELING OP ZONDAGSSCHOLEN.

!!!!EEN KOOPJE!!!!

Drie dagen uit het leven aan

C. F. GELLERT 30 ct.

FLAVIUS en PELAGIA. Een

verhaal uit de tijden van de

vervolg der Christenen 20 ct.

STRETTON. Wat de liefde

vermag 15 ct.

BENNINK. Verhalen uit de

Heidenw-reld 30 ct.

EERSTE serie. Gesorteerd: 25 ex.

f 1; 50 ex. f 1,75; 100 ex. f 3.

VAN LINSCHOTEN. Dicky

en zijne vrienden 40 ct.

STRETTON. Een man van

zijn woord 30 ct.

VERHAGEN. De pastoor

van Heenvliet 20 ct.

DE BRUYN. In bange dagen 25 ct.

TWEEDE serie. Gesorteerd: 25 ex.

f 2,50; 50 ex. f 4,50; 100 ex. f 8.

BOON. Citadel van Antwerpen 50 ct

TYTLER. Lucie op het on-

bewoonde eiland f 1,—

TYTLER. Lucie tehuis - 1,—

Vertel ons van Jezus - 1,25

DERDE Serie. Gesorteerd: 12 ex.

f 3; 25 ex. f 5,50; 50 ex. f 10.

Deze aanbieding is tijdelijk. Zend
postwissel, motto EERSTE, TWEEDE
of DERDE serie aan T. SLAGTER
Uitgever te KOLLUM.

Als proef van ieder 1 ex. voor f 1,50.

Boek- en Handelsdrukkerij

VAN DE

Uitgeversmaatschappij

„DE VECHT“

Breukelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgave van het Geref.

Traktaatgenootschap

„FILIPPUS“)

Beveelt zich beleefd

aan voor de levering

van alle voorkomende

drukwerken.

Fruiet werk. Vlugge bediening.

Concurreerende prijzen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:

VIER- EN FEESTDAGEN

ACHT LEERREDENEN

DOOR

J. J. Westerbeek van Eerten B.Jz.

Pred. te Kampen.

Prijs f —,75.

DE KAMPER

BOEK-ENSTEENDRUKKERIJ

van ZALSMAN

is het beste adres voor alle

soorten drukwerk.

Rekeningen, nota's, kwitan-
ties, briefhoofden, briefkaarten,

enveloppes, advieskaarten, naam-
kaartjes, wissels, circulaire's,

programma's enz. enz. worden

net, vlug en goedkoop franco

geleverd door het geheele rijk

Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEER-
BURG te Brussel verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?